GSG HET SEGMENT PRAKTIJKONDERWIJS

2026-2027

Examenhandboek Bovenbouw Theorie

Examenhandboek
Schooljaar 2026/2027

Voorwoord

Voor je ligt het examenhandboek voor de opleiding Praktijkonderwijs en Entree-opleiding.
Je zit op dit moment op een school voor praktijkonderwijs, ook wel het PrO genoemd. Aan het einde van de opleiding sluit je dit af met Landelijk Diploma Praktijkonderwijs.

Je wilt naast het diploma PrO, ook het Entree-diploma halen. Dit is de mbo-opleiding op niveau 1. Het onderwijs en de stage worden geregeld op je eigen school, het examen wordt afgenomen door MBO Rijnland.

In dit handboek vind je alle informatie die met deze opleidingen te maken hebben.
Daarnaast wordt er ook uitgelegd aan welke eisen je moet voldoen om voor diplomering in aanmerking te komen.

Lees dit examenhandboek goed door, samen met je mentor. Geef het aan als je iets niet begrijpt.

Veel succes met je opleiding!

Inhoudsopgave

Voorwoord
Inhoudsopgave

1. Gegevens van de school en contactpersonen
2. Begrippenlijst
3. Reglement Diploma Praktijkonderwijs
4. Reglement Entree
5. Organisatie van de examens
6. Afspraken

Bijlagen

1. Gegevens van de school en contactpersonen

GSG Het Segment Van Bergen IJzendoornpark 43 2801 AB Gouda	MBO Rijnland Groen van Prinsterersingel 5 2805 TE Gouda

De Examencommissie bestaat in ieder geval uit:

- de adjunct-directeur, voorzitter van de commissie
- teamleider onderwijsinhoudelijk
- twee werknemers van deze school

We hebben een decaan op school. Dat is een docent die jij kunt benaderen als je vragen hebt over jouw opleiding.
Wat is een decaan?

- Een decaan is ook wel een loopbaanbegeleider of studieadviseur.
- De decaan adviseert leerlingen over onderwijs, vakken, studiekeuze, beroepsmogelijkheden en het kiezen van een vervolgopleiding.
- De decaan helpt leerlingen bij het maken van keuzes die passen bij hun interesses, vaardigheden en toekomstwensen.
- De decaan werkt vaak samen met mentoren, docenten en ouders om de leerlingen te begeleiden.

2. Begrippenlijst

Assessor, gecommitteerde, examinator	Een door de opleiding aangewezen persoon, die bevoegd is om een examengesprek te voeren, een proef en een portfolio te beoordelen. Deze persoon heeft geen belang bij de beoordeling van de leerling (onafhankelijk).
BPV	Een ander woord voor je stage, de afkorting staat voor **B**eroeps **P**raktijk **V**orming.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en houding die je nodig hebt voor het uitoefenen van een beroep.
Curriculum Praktijkonderwijs	Hierin staan alle doelen beschreven die horen bij de domeinen Wonen, Werken, Vrije tijd en Burgerschap.
Deelnemer/leerling/student	Dat ben jij!!
Diploma	Het bewijsstuk dat je krijgt als je slaagt voor een opleiding.
Einddoelen	Je moet bewijzen dat je aan deze doelen voldoet.
Entree-opleiding	De mbo-opleiding op niveau 1
Erkend Leerbedrijf	De bedrijven waar je stage gaat lopen voor je Entree-examen moeten erkend zijn.
Examencommissie	De commissie die bepaalt of een leerling wel of niet een diploma heeft behaald.
Examendossier	Een selectie van bewijzen, opgebouwd volgens de gestelde eisen van het PrO en/of MBO. Het examendossier Entree wordt aan het einde van je opleiding beoordeeld door MBO Rijnland.

Kwalificatiedossier	In dit dossier staan de eindeisen voor de Entree opleiding.
MBO Rijnland	Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO) en MBO Rijnland is de school waar wij mee samenwerken om de Entree opleiding aan te bieden.
Mentor	De docent die jou op school begeleidt tijdens je opleiding.
Portfolio	Verzameling van bewijzen waarmee je aantoont aan de eisen van het PrO-diploma te voldoen.
Praktijkbegeleider	De persoon die jou begeleidt op de stageplek.
Presentis	Dit is het online leerlingvolgsysteem waar jij je bewijzen kunt verzamelen voor je diploma PrO.
PrO	Praktijkonderwijs.
Proeve van bekwaamheid	Een opdracht die je, volgens vooraf gestelde eisen, moet uitvoeren en die wordt beoordeeld door een assessor op jouw stage.
Referentieniveau	Het niveau dat je moet behalen voor Nederlandse taal en rekenen, bijv. 1F of 2F.
Stagebegeleider	De begeleider vanuit school die jouw stageontwikkeling bijhoudt vanuit school.
Stagiair(e)	De persoon die stage loopt. Dat ben jij.
Streefdoelen	Je toont aan dat je aan de doelen hebt gewerkt, maar ze hoeven niet allemaal te worden behaald.

3. Reglement Diploma Praktijkonderwijs

In dit hoofdstuk geven we een korte samenvatting van de eisen van het Landelijk Diploma Praktijkonderwijs.

3.1 Algemene Eisen Diploma Praktijkonderwijs

Eisen voor het behalen van het diploma Praktijkonderwijs:

A. Streef- en beheersingsdoelen Curriculum Pro

1. Domein Wonen – zo zelfstandig mogelijk wonen
2. Domein Werken – algemene competenties t.b.v. functioneren op de stage-/ werkplek
3. Domein Vrije tijd – zinvol vrije tijd besteden
4. Domein Burgerschap – actief meedoen in de leefomgeving en in de samenleving

In bijlage 1 staat de uitwerking van deze doelen.

B. Cognitieve vaardigheden: taal en rekenen, leervaardigheden

Naast de bewijzen die je laat zien vanuit de bovenstaande pijlers van het Praktijkonderwijs, laat je ook je ontwikkeling op het gebied van rekenen en Nederlands zien.

C. Voldoende onderwijsdeelname

Je moet in ieder geval 80% aanwezig zijn geweest.

Als je niet aan de gestelde eisen voldoet, ben je een bespreekgeval. Er kan alsnog een diploma worden gegeven als je:

- alsnog laat zien dat je aan de gestelde eisen voldoet
- kan aantonen dat er sprake was van dringende, bijzondere omstandigheden.

De examencommissie beslist of je in aanmerking komt voor het diploma en bepaalt hoe je het diploma alsnog kunt halen.
De Examencommissie bestaat in ieder geval uit:

- de adjunct-directeur, voorzitter van de commissie
- teamleider onderwijsinhoudelijk
- twee werknemers van deze school

3.2 Schooleigen gedeelte bij het algemeen reglement; invulling en uitvoering

Per leerjaar zijn er een aantal bewijzen die extra zwaar mee tellen. Deze bewijzen moet je behaald hebben en in je digitaal portfolio in Presentis hebben gezet om in aanmerking te komen voor het diploma Praktijkonderwijs. De mentor houdt samen met jou bij of jouw digitaal portfolio volledig is.

In onderstaand schema vind je een overzicht van de bewijzen die je moet hebben om in aanmerking te komen voor het diploma Praktijkonderwijs.

Wanneer je niet aan onderstaande eisen hebt kunnen voldoen, krijg je geen diploma, maar een verklaring praktijkonderwijs. Op een verklaring staat vermeld welke periode je leerling bent geweest van GSG Het Segment. Hierop staan geen behaalde resultaten.

Domein	Vak	Bewijs	Waar?
Domein *Wonen*	18+ 18- lessen	Invulformulier 18+ 18- les	Dit vul je aan het einde van de 18+ les in
Domein *Werken*	Branche-opleiding	Branche-certificaat (minimaal 1)	De administratie zorgt ervoor dat jouw certificaat in jouw portfolio komt te staan
	Stage	Stageverslag (1e jaar BB) Stagemarkt (schoolverlaters) Urenverantwoording stage	De administratie zorgt ervoor dat deze documenten in jouw portfolio komen te staan
	CV	CV	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor
Domein *Vrije Tijd*	Lichamelijke opvoeding	Fotomoment	De foto wordt gemaakt door de gymdocent en hij/zij verzendt deze naar jou. Je typt er zelf een stukje bij tijdens een les van de mentor
Domein *Burgerschap*	IOP-gesprek	Voorbereiding op IOP-gesprek	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor
	Burgerschap	Keuzeopdracht uit KIES: Werkstuk gezondheid Opdracht politiek	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor
Domein *(theoretisch) Leren*	Nederlands	JIJ-score	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor
	Rekenen	JIJ-score	Deze zet je zelf in je digitaal portfolio tijdens een les van de mentor

4. Reglement Entree-opleiding

Naast het diploma Praktijkonderwijs verzorgt onze school het onderwijs en de stage waarmee je bij MBO Rijnland voor de Entree-opleiding je diploma kunt halen. Hiervoor heeft onze school een overeenkomst afgesloten met MBO Rijnland.

De entree-opleiding is het zelfde als MBO1. Binnen de opleiding kun je kiezen uit verschillende uitstroomrichtingen.
Om je diploma voor de Entree-opleiding te halen, moet je aan eisen voldoen, net als bij het PrO-diploma. Deze eisen staan beschreven in kwalificatiedossier Entree-opleiding. Als je opgaat voor je Entree-examen moet je bewijs leveren van deze eisen.

Als je de Entree-opleiding start, moet je voldoen aan een aantal voorwaarden:

- Je moet een stage van 3 dagen per week kunnen volhouden.
- Je moet 80% aanwezig zijn.
- Je moet zelf zorgen dat je je spullen in orde hebt (denk aan; agenda, pen enz.)
- Je moet afspraken kunnen nakomen.
- Je moet zelfstandig kunnen werken.
- Je moet zorgvuldig met je huiswerk kunnen omgaan.

4.1 Eisen kwalificatiedossier Entree

Er moeten voor het uiteindelijke examendossier een aantal verplichte bewijzen worden toegevoegd. Deze kun je terugvinden in het aftekenschema in bijlage 3.

De uitgebreide informatie over de Entree-opleiding van MBO Rijnland kun je nalezen in het landelijke kwalificatie-dossier Entree, en het onderwijs- en examenreglement van MBO Rijnland. Deze zijn terug te vinden op de website van MBO Rijnland.

5. Organisatie van de examens

Voor zowel de opleiding Praktijkonderwijs als de opleiding Entree kun je een diploma halen. Er is in de vorige hoofdstukken uitgelegd aan welke eisen je moet voldoen en dat je hiervoor bewijzen moet verzamelen.
Daarnaast word je voor beide diploma´s beoordeeld door een gecommitteerde of assessor. Dit is iemand die beoordeelt of je aan de gestelde eisen voldoet.

<u>Diploma Praktijkonderwijs</u>
De bewijzen die je moet verzamelen voor het behalen van je Diploma Praktijkonderwijs verzamel je in je digitaal portfolio in Presentis. Als alle vereiste bewijzen erin zitten en gecontroleerd zijn door de examencommissie, word je opgegeven voor je eindgesprek.
Tijdens dit gesprek zal een assessor, samen met de adjunct-directeur, een gesprek met je voeren.
In dit gesprek komen in ieder geval aan bod:

- Je schoolontwikkeling
- Je stage
- Het benoemen van je sterke en zwakke punten en hoe je hiermee aan de slag bent gegaan
- Jouw toekomst

Als de beoordeling van het examenportfolio en het gesprek voldoende zijn, ben je geslaagd voor het Diploma Praktijkonderwijs.

<u>Entree-diploma</u>
Voor het behalen van je Entree-diploma moet je een examendossier inleveren bij MBO Rijnland met daarin alle verplichte bewijzen die in je aftekenschema vermeld staan (bijlage 3).
Om dit te kunnen doen moet je vóór 1 december als examenkandidaat bij MBO Rijnland worden ingeschreven. Je tekent hiervoor een examenovereenkomst. Je blijft gewoon leerling van onze school en blijft ook hier je lessen volgen, maar deze overeenkomst is nodig om de laatste periode richting je examens te kunnen inzetten.

De bewijsvoering voor de onderdelen Nederlands en rekenen zullen worden geëxamineerd door middel van centrale examens.
In je examendossier moet bewijs zitten van je gelopen stage-uren, een voldoende eindbeoordeling van de stage en dat je bij een erkend leerbedrijf hebt stage gelopen.

Tijdens de opleiding moet je een proeve van bekwaamheid afleggen. In die proef wordt er gekeken of je voldoet aan de eisen. De proef wordt ook beoordeeld door een assessor van MBO Rijnland.
Ook de voldoende beoordeelde proeve van bekwaamheid wordt opgenomen in het dossier.

Het examendossier wordt ingeleverd bij de examencommissie van MBO Rijnland. Als de examencommissie van MBO Rijnland jouw dossier als voldoende beoordeelt, heb je het Entree-diploma gehaald.

6. Afspraken

Vanzelfsprekend gelden alle schoolregels die je kan vinden in de schoolgids ook voor de examenleerlingen.

Daarnaast zijn er nog een aantal afspraken over de examens:

- 30 minuten van tevoren aanwezig op de juiste locatie
- Bij ziekte afmelden
- Je hebt je legitimatiebewijs bij je

De data voor examinering op MBO Rijnland zijn op dit moment nog niet bekend. Deze krijg je later dit schooljaar te horen.

De datum voor je eindgesprek is ook nog niet bekend. Deze krijg je via een uitnodiging namens de examencommissie aan het einde van het schooljaar.

Bijlage 1

Curriculum Praktijkonderwijs

Het Programmeringskader Praktijkonderwijs is opgebouwd rond de domeinen: wonen, werken, vrije tijd en burgerschap. Voor elk domein zijn streefdoelen en beheersingsdoelen geformuleerd.

1. In de **streefdoelen** is de kern van het programma praktijkonderwijs beknopt en op hoofdlijnen omschreven.
2. De streefdoelen zijn vervolgens geoperationaliseerd in **beheersingsdoelen**. De beheersingsdoelen geven aan wat de leerling concreet moet kennen en kunnen om een bepaald streefdoel te 'halen'.

Het programmeringskader met streefdoelen & beheersingsdoelen kan ingezet worden als instrument voor:

- planning van onderwijs; als kader van waaruit leerlingen doelen kiezen in hun IOP;
- evaluatie: bij het ontwikkelen van praktijktoetsen voor bepaalde (combinaties van) beheersingsdoelen. Daarmee kan worden geëvalueerd welke (combinatie van) doelen een leerling wel/niet beheerst. Met deze informatie kan het IOP bijgesteld of verfijnd worden.
- verantwoording: opbrengsten van de leerling in beeld brengen m.b.v. bewijzen die de leerling halen op weg naar het diploma praktijkonderwijs.

1

De verdere uitwerking van de streef- en beheersingsdoelen zijn te vinden op de volgende site: https://www.praktijkonderwijs.nl/kennisbank/curriculum-praktijkonderwijs/

Bijlage 2

Basisdeel
De gemeenschappelijke kerntaken en werkprocessen voor het gehele kwalificatiedossier zijn de volgende:

B1-K1 Werkt als assistent in een arbeidsorganisatie
- B1-K1-W1 Bereidt (assisterende) werkzaamheden voor
- B1-K1-W2 Voert (assisterende) werkzaamheden uit
- B1-K1-W3 Meldt zich ter afsluiting van zijn (assisterende) werkzaamheden af

Profieldeel
De profielen in dit kwalificatiedossier hebben de volgende (specifieke) kerntaken en werkprocessen:

P1 Assistent logistiek
- P1-K1 Assisteert bij het verwerken van de goederenstroom
- P1-K1-W1 Ontvangt goederen en/of producten
- P1-K1-W2 Maakt goederen en/of producten gereed voor opslag en slaat deze op
- P1-K1-W3 Verzamelt (retour)goederen, producten, emballage en andere te verzenden verpakkingsmaterialen
- P1-K1-W4 Maakt goederen en/of producten verzendklaar
- P1-K1-W5 Voert handelingen op goederen/of en producten uit
- P1-K1-W6 Inventariseert (een deel van) voorraad en/of de magazijninventaris

P2 Assistent dienstverlening en zorg
- P2-K1 Voert ondersteunende werkzaamheden uit
- P2-K1-W1 Maakt (werk)ruimtes gebruiksklaar
- P2 Assistent dienstverlening en zorg
- P2-K1-W2 Voert zorgend en/of dienstverlenend werk uit in werk-, woon- en leefomgeving
- P2-K1-W3 Staat derden te woord en verwijst hen door

P3 Assistent procestechniek
- P3-K1 Assisteert bij het (deel)productieproces
- P3-K1-W1 Start en bedient apparatuur
- P3-K1-W2 Assisteert bij het procesverloop en kwaliteitscontroles
- P3-K1-W3 Assisteert bij eenvoudige onderhoudswerkzaamheden

P4 Assistent bouwen, wonen en onderhoud
- P4-K1 Verricht werk op het gebied van bouwen, wonen en onderhoud
- P4-K1-W1 Verzamelt benodigdheden voor een opdracht en maakt de werkplek gebruiksklaar
- P4-K1-W2 Voert werk uit in de bouw, infra, afbouw, hout- en meubelbranche, schildersbranche of AMBOR

- P4-K1-W3 Rondt het werk in de bouw, infra, afbouw, hout- en meubelbranche, schildersbranche of AMBOR af

P5 Assistent verkoop/retail
- P5-K1 Assisteert bij de verwerking van goederen en/of producten
- P5-K1-W1 Voert werk uit bij de ontvangst en opslag van goederen en/of producten
- P5-K1-W2 Onderhoudt de artikelpresentatie
- P5-K1-W3 Voert werk uit bij verzorgen en onderhouden van de werkplek en werkomgeving
- P5-K2 Assisteert bij de verkoop en het verlenen van service
- P5-K2-W1 Ontvangt de klant
- P5-K2-W2 Assisteert verkopende collega's

P6 Assistent mobiliteitsbranche
- P6-K1 Assisteert bij technische werkzaamheden aan voertuigen
- P6-K1-W1 Richt de werkplek in
- P6-K1-W2 Voert (technische) werkzaamheden uit aan een voertuig
- P6-K1-W3 Ruimt de werkplek op en maakt deze schoon

P7 Assistent horeca, voeding of voedingsindustrie
- P7-K1 Assisteert bij ambachtelijke of industriële productie, verwerking en/of verpakking van voeding
- P7-K1-W1 Maakt (werk)ruimtes bedrijfsklaar
- P7-K1-W2 Bewerkt en verwerkt voedingsproducten en/of halffabricaten daarvan
- P7-K1-W3 Maakt voedingsproducten klantgereed
- P7-K1-W4 Maakt (werk)ruimten, gereedschappen en machines schoon

P8 Assistent plant of (groene) leefomgeving
- P8-K1 Zorgt voor het groene product, materiaal en omgeving
- P8-K1-W1 Plant of legt groen aan
- P8-K1-W2 Verzorgt het gewas of onderhoudt groen
- P8-K1-W3 Onderhoudt materiaal, middelen en omgeving
- P8-K1-W4 Transporteert producten en materialen

P9 Assistent installatie- en constructietechniek
- P9-K1 Doet eenvoudig metaal-, installatie en/of elektrotechnisch werk
- P9-K1-W1 Zorgt voor een veilige werkplek
- P9-K1-W2 Maakt (onderdelen van) producten en halffabricaten
- P9-K1-W3 Ondersteunt bij installatie- of constructiewerkzaamheden
- P9-K1-W4 Bergt gereedschap, materieel en materiaal op en voert afval af

Bijlage 3

MBO RIJNLAND ENTREE OPLEIDING – AFTEKENBLAD EXAMENJAAR			
LEERJAAR 1 : Thema 1,2,3 en 8		**LEERJAAR 2: Thema 4 en 7**	
POLITIEK/JURIDISCHE DIMENSIE **(Ook in presentis zetten voor diploma PRO)** KIES 2 Thema 3 Politiek 1. opdracht 2. toets (cijfer)	Paraaf Paraaf	LOOPBAAN NETWERKEN KIES 2 Thema 4 Werken 1. opdracht 2. toets (cijfer)	 Paraaf Paraaf
SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJKE DIMENSIE KIES 2 Thema 1 Kiezen 1. opdracht 2. toets (cijfer)	 Paraaf Paraaf	DIMENSIE VITAAL BURGERSCHAP **(Ook in presentis zetten voor diploma PRO)** KIES 2 Thema 8 GEZONDHEID 1. opdracht 2. toets (cijfer)	 Paraaf Paraaf
SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJKE DIMENSIE KIES 2 Thema 2 Samenleving 1. opdracht 2. toets (cijfer)	 Paraaf Paraaf	ECONOMISCHE DIMENSIE KIES 2 Thema 7 Geld 1. opdracht 2. toets (cijfer)	 Paraaf Paraaf

LEERJAAR 2 - examenjaar				
Urenlijst stages	Paraaf	Uitslag Beroepskeuzetest	Paraaf	
Evaluatieformulieren stage (kruisjeslijst)	Paraaf	Werken aan je toekomst H3 en H4	Paraaf	
Verslag stagemarkt + Foto	Paraaf	Reflectieverslag stage entree opleiding	Paraaf	
Bewijs stagemarkt (uit Presentis)	Paraaf	Verslag Open Dag MBO opleiding	Paraaf	
Profielwerkstuk stage	Paraaf	Sollicitatiebrief	Paraaf	
Plattegrond van je werkplek/stage	Paraaf	Uitdraai CV	Paraaf	
Bewijs inspanningsverplichting Loopbaan/Burgerschap			Paraaf	
Portfolio verrijkende leervaardigheden			Paraaf	